

Місячний Економічний Моніторинг України

№4 (78)
квітень
2007

- Дострокові вибори до Верховної Ради заплановано на 27 травня.
- За перші два місяці року ВВП зріс на 8,6% дпр.
- Держава повернулась до непрозорої приватизації.
- У січні 2007 року зростання експорту і імпорту товарів суттєво прискорилось порівняно з попереднім роком.
- Річний дефіцит державного бюджету було збільшено до 2,6% ВВП відповідно до зміненого закону про бюджет.
- Розміри мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму буде підвищено.
- Інфляція збільшилась до 10,1% дпр у березні.

Політика: Очікуються дострокові вибори до Верховної Ради

У березні Верховна Рада практично одностайно підтримала кандидатуру Арсенія Яценюка, першого заступника голови Секретаріату Президента і колишнього Міністра економіки, на посаду Міністра закордонних справ. Президент висунув кандидатуру А. Яценюка після невдалих двомісячних спроб призначити на цю посаду В. Огриска, професійного дипломата. Призначення пана Яценюка було сприйняте як ознака зменшення напруги у відносинах Президента та парламентської коаліції. Новий Міністр зазначив, що приділятиме особливу увагу економічним аспектам зовнішньої політики.

Однак наприкінці місяця політична криза загострилась після призначення Анатолія Кінаха, голови Партії промисловців та підприємців та члена опозиційного блоку "Наша Україна", Міністром економіки. Це призначення стало результатом переговорів пана Кінаха з коаліцією і відбулося, незважаючи на незгоду його фракції. У свою чергу, ще декілька членів опозиційних фракцій змінили свій політичний статус. Протягом наступних двох днів опозиція у Верховній Раді зменшилась на 13 депутатів. Такі переходи мали місце і в минулому, однак березневі події особливо загострили проблему зміни політичної позиції. Лідери опозиції і ряд представників коаліції заявили, що завдяки приєднанню опозиційних депутатів коаліція скоро отримає конституційну більшість у Верховній Раді, тобто 300 з 450 депутатів. У Конституції нечітко врегульовано питання індивідуальних переходів з опозиції до коаліції зі збереженням членства у фракції.

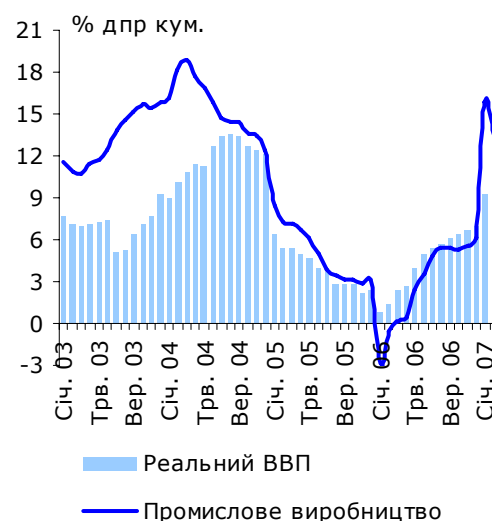
Президент визначив ці дії як порушення Конституції і 2 квітня підписав Указ, яким розпустив Верховну Раду та призначив на 27 травня позачергові парламентські вибори. Коаліція відмовилась виконувати цей Указ. Більше того, Парламент прийняв постанову, що забороняє Кабінету Міністрів вживати будь-які заходи з організації та фінансування дострокових виборів. Коаліція звернулася до Конституційного Суду з поданням про визначення конституційності президентського указу.

Реальний сектор: Реальний ВВП зріс на 8,6% дпр

За даними Держкомстату у січні-лютому 2007 року реальний ВВП зріс на 8,6% дпр порівняно з 1,5% дпр приросту за відповідний період 2006 року. Найвище зростання спостерігалось в будівництві, обробній промисловості та торгівлі. Зокрема, високий рівень приросту у будівництві (18,7% дпр) пов'язаний із стрімким зростанням попиту на нерухомість житлового та виробничого призначення. Єдиним сектором, у якому додана вартість зменшилась, було виробництво та розподілення електроенергії, газу та води. Частково таку ситуацію можна пояснити підвищенням тарифів на комунальні послуги, що спричинило

Населення: 46,7 млн.
Промислове виробництво/ВВП: 26%
Сільськогосподарське виробництво/ВВП: 8%
Інвестиції/ВВП: 24%
Експорт: Росія 23%, ЄС 28%
Імпорт: Росія 31%, ЄС 35%

Промислове виробництво та реальний ВВП

Джерело: Держ комстат

Інститут Економічних Досліджень та Політичних Консультаций
вул. Рейтарська 8/5-А, 01034 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
Факс (+38044) 278-6336
E-mail: institute@ier.kiev.ua
<http://www.ier.kiev.ua>

зниження попиту. Додатковим фактором зниження виробництва була досить тепла зима.

За перші два місяці року промислове виробництво зросло на 13,4% дпр, в основному за рахунок обробної промисловості. Найвище зростання спостерігалось у машинобудуванні, що зросло на 28,1% дпр за рахунок покращення внутрішнього попиту та збільшення експорту до країн СНД.

Галузеві тенденції: Повернення до непрозорих приватизаційних схем

Приватизація. Фонд державного майна (ФДМУ) отримав 292,5 млн грн. за продаж 76% акцій державного підприємства "Луганськтепловоз". Ця ціна була лише на 0,5 млн. грн. більшою за стартову. Підприємство мало бути приватизовано раніше, однак через судові рішення, останнє з яких було прийняте в жовтні 2006 року, його продаж було відкладено. Серед чотирьох претендентів лише дві компанії допустили до участі в аукціоні і обидві належать російській "Трансмашхолдинг". Офіційним покупцем став "Брянський машинобудівний завод". Справедливість та прозорість проведення аукціону сумнівні і, схоже, результат аукціону стане предметом судового розгляду.

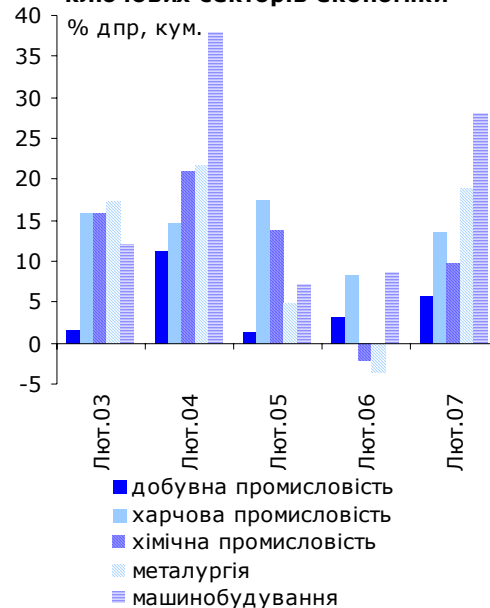
ФДМУ затвердив процедуру продажу ВАТ "Укртелеком". Держава збереже контрольний пакет в 50%+1 акцій, 37,86% буде продано на фондовому ринку за кордоном і 5% на українській фондовій біржі. Решта акцій цього телекомунікаційного оператора належить його співробітникам. Продаж компанії планується на 2007 рік, що може допомогти виконанню амбітного плану надходжень від приватизації у 10,6 млрд. грн.

Сільське господарство. У березні Парламент прийняв Закон "Про земельний кадастр". У січні відсутність цього Закону стала одним з головних аргументів на користь продовження мораторію на продаж землі сільськогосподарського призначення. Метою створення кадастру є забезпечення опису фізичних характеристик земельних ділянок. Він містить карту та реєстр земельних ділянок із відповідними характеристиками ділянок. Реєстр земельних ділянок надає інформацію щодо правового статусу земельної ділянки та зберігається у Державному комітеті земельних ресурсів України. Навіть за існування певних застережень з приводу неповноти Закону, його прийняття є позитивним кроком. Закон є передумовою для зняття мораторію на продаж землі сільськогосподарського призначення, що необхідно для розвитку сільського господарства та сільських місцевостей.

Житлово-комунальне господарство. Уряд реорганізував Міністерство будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства у два окремих органи: Міністерство регіонального розвитку і будівництва і Міністерство житлово-комунального господарства. Міністерство житлово-комунального господарства буде проводити політику Уряду у відповідній сфері. Але структурна реорганізація не гарантує залучення інвестицій і проведення ринкових реформ.

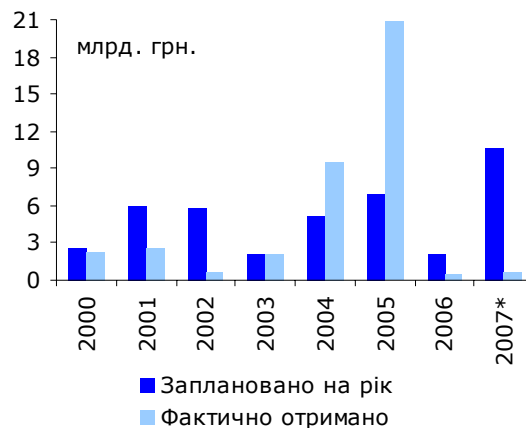
Енергетика. У березні ДП "Укрінтеренерго", експортер української електроенергії, продало 100 МВт експортних потужностей, поділений на чотири лоти, на другий квартал 2007 року на першому відкритому аукціоні електроенергії. Всі лоти купила угорська компанія Energy Capital, яка заплатила в середньому по 89 дол. США за МВт-год електроенергії. Оскільки початкова ціна складала лише 54 дол. США за МВт-год., це показує, що справжня ринкова ціна української електроенергії є вищою, ніж ціна, що сплачувалась в минулому. Проведення аукціону є правильним кроком у напрямку лібералізації ринку експортованої електроенергії. Однак від такої практики не отримають безпосередньої вигоди виробники електроенергії. Тому необхідно проводити подальші реформи.

Динаміка виробництва ключових секторів економіки

Джерело: Держ комстат

Надходження від приватизації

*станом на 1 квітня 2007 року
Джерело: Державне казначейство України

Зовнішній сектор: У січні прискорила торгівля товарами

За даними Держкомстату темпи росту експорту та імпорту товарів значно прискорились в січні 2007 року порівняно з 2006 роком, хоча сальдо торговельного балансу залишалось від'ємним на рівні 0,5 млрд. дол. США. Експорт зріс на 37,2% дпр у доларовому виразі, тоді як імпорт збільшився на 36,5% дпр. Головною причиною швидкого росту експорту стало зростання експорту продукції металургії. Також, зріс експорт продукції машинобудування та хімічної і пов'язаних з нею галузей промисловості. Це компенсувало падіння експорту зерна, зумовлене державним втручанням, а саме встановленням квот на експорт в жовтні 2006 року. Прямі щомісячні втрати від запровадження квотування оцінюються приблизно в 100 млн. дол. США. Якщо говорити про імпорт, то найбільше зростання стосувалось імпорту енергоресурсів, на які зросла ціна, а також імпорту продукції машинобудування, що було зумовлено зростанням внутрішнього попиту на інвестиційні товари і товари довгострокового використання.

Фіскальна політика: Дефіцит Державного бюджету збільшився до 2,6% від ВВП

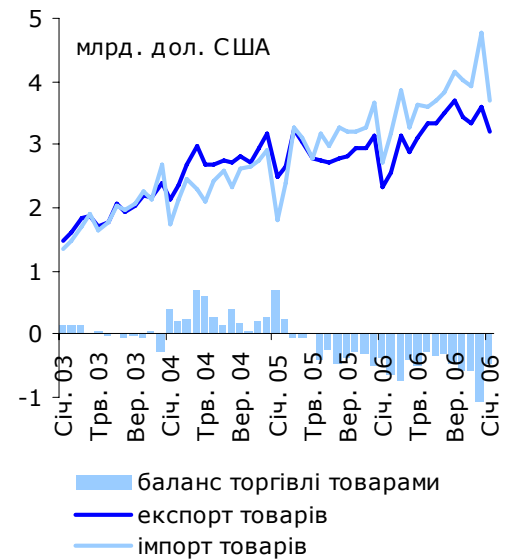
У березні Верховна Рада затвердила зміни до Закону "Про Держаний бюджет на 2007 рік". Видатки Державного бюджету збільшили на 4,7% до 169,4 млрд. грн. для забезпечення вищого розміру мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму. Це підвищення буде частково профінансовано за рахунок збільшення доходної частини бюджету на 4,6 млрд. грн., яка була переглянута в результаті вищих, ніж очікувалось, темпів економічного зростання протягом двох місяців 2007 року. Водночас запланований бюджетний дефіцит зріс на 2,9 млрд. грн. до 2,6% від ВВП. Зростання дефіциту буде профінансовано за рахунок коштів, акумульованих на Єдиному казначейському рахунку. Водночас Уряд не переглядав план приватизаційних надходжень, переважно за рахунок яких передбачається профінансувати дефіцит у 2007 році. Значне збільшення запланованих надходжень до бюджету на початку року може стати джерелом додаткових фіскальних ризиків у випадку уповільнення темпів росту економіки.

Протягом січня-лютого 2007 року виконання доходів загального фонду Державного бюджету становило 107,3% від плану, завдяки вищим податковим надходженням. Зокрема, надходження від ПДВ та податку на прибуток підприємств перевищили запланований рівень на 9,8% та 6,5%, відповідно, завдяки високим темпам економічного зростання. Виконання видатків загального фонду Державного бюджету покращилось, проте залишається на низькому рівні 76% від плану. Традиційно, найвищий відсоток виконання мали соціальні видатки, які були профінансовані на 93% від плану. Профіцит Державного бюджету досяг 4,6 млрд. грн. або 5,3% від ВВП.

Соціальна політика: Розміри мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму буде підвищено

Відповідно до змін до бюджету, які було затверджено в березні, мінімальну заробітну плату та прожитковий мінімум буде підвищено понад рівні, затверджені в грудні. Більше того, ці показники будуть зростати швидшими темпами, ніж передбачено у відповідній постанові Верховної Ради. У жовтні мінімальна заробітна плата та загальний показник прожиткового мінімуму досягнуть 460 грн. та 532 грн., відповідно. Мінімальну пенсію також буде підвищено і встановлено на рівні, що на 1% вищий, ніж прожитковий мінімум для осіб, які втратили працездатність (415 грн. в жовтні). Отже, Уряд повернувся до небезпечної практики перегляду соціальних стандартів та мінімальної заробітної плати протягом бюджетного року. Підвищення мінімальної заробітної плати призведе до вищих витрат на оплату

Зовнішня торгівля товарами

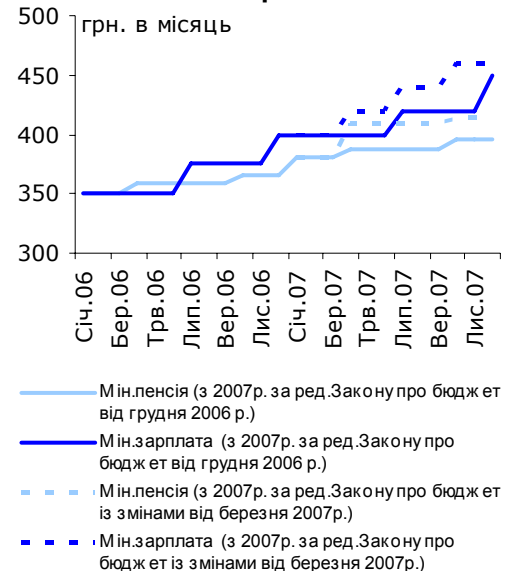
Джерело: Держ комстат

Виконання доходної частини Державного бюджету

Джерело: звіти Державного казначейства

Мінімальна пенсія та мінімальна заробітна плата

Джерело: Закони про Держ авний бюдж ет на 2006р. та 2007р.

праці для підприємств і, як результат, скорочення інвестиційних витрат, які є важливими для економічного зростання.

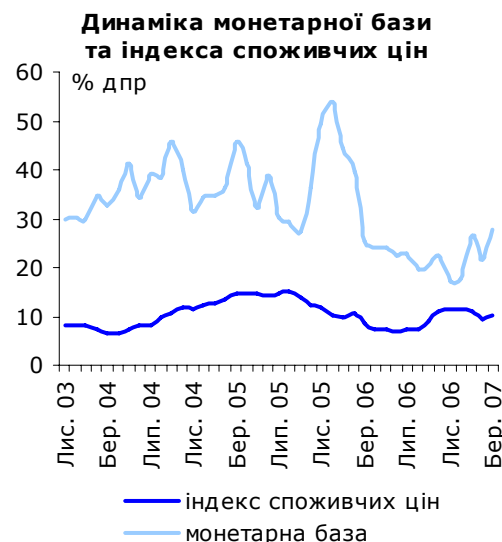
Монетарна політика: Інфляція зростає до 10,1% дпр

Інфляція знов перевищила десятивідсотковий бар'єр і склала 10,1% дпр переважно завдяки ефекту статистичної бази, хоча ціни на продукти харчування продовжували зростати досить повільно, а хвиля підвищень тарифів на житлово-комунальні послуги припинилась. Подальша зміна рівня інфляції частково залежатиме від цінової політики Уряду. Зокрема, урядовці нещодавно зробили декілька заяв щодо можливого запровадження заходів, які сприятимуть зниженню інфляції.

Монетарна база зросла на 27,7% дпр і грошова база на 39,6% в березні порівняно з 21,1% і 36,6% дпр відповідно в лютому, завдяки значним інтервенціям НБУ на міжбанківському валютному ринку. НБУ реагував на високий рівень вільної ліквідності в банківському секторі, продаючи депозитні сертифікати банкам.

Фінансові ринки: Обсяги проблемних позик зростали повільніше за загальний обсяг кредитів

Банківський сектор. Кредитний бум в Україні поки що не супроводжувався зростанням проблемних позик. За даними НБУ загальний обсяг кредитів у лютому збільшився на 71% дпр, а проблемні кредити у банківському секторі зросли на 34% дпр і склали лише 1,75% всіх наданих позик. Однак ситуація може змінитись, коли нещодавно видані кредити будуть наблизатись до дати погашення, особливо за умови уповільнення темпів економічного зростання. Це робить необхідним вдосконалення механізмів управління та контролю за банківськими ризиками.

Джерело: Держ комстат, НБУ

Економічні Тенденції		IVкв 05	Iкв 06	IIкв 06	IIIкв 06	IVкв 06	Січ.	Лют.	Бер.
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	1,7	3,2	7,3	8,0	...	9,3	7,9	...
Зростання ВВП (реальне, кум.)	% дпр	2,6	3,2	5,4	6,5	7,0	9,3	8,6	...
Пром. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	3,1	0,2	3,6	5,5	6,2	15,8	13,4	...
С/госп. виробництво (реальне, кум.)	% дпр	0,0	4,0	3,2	-2,8	0,4	6,9	5,6	...
ІСЦ	% дпр	10,3	8,6	6,8	9,1	11,6	10,9	9,5	10,1
ІВЦ	% дпр	9,6	6,5	6,3	10,7	14,4	15,6	16,5	17,9
Експорт (дол. США, кум.)***	% дпр	7,5	-0,3	4,7	10,7	13,2	37,2"
Імпорт (дол. США, кум.)***	% дпр	20,7	24,9	19,7	19,8	22,0	36,5"
Баланс торгівлі товарами (кум.)	млрд. дол. США	-1,14	-1,29	-2,16	-2,93	-5,19	-0,49"
Поточний рахунок, на кінець періоду	млрд. дол. США	2,53	-0,74	-0,78	-0,32	-1,62	x	x	x
Поточний рахунок (кум.)	% ВВП	3,0	-3,7	-1,8	-0,4	-1,5	x	x	x
Валові міжнародні резерви	млрд. дол. США	19,39	17,3	17,7	19,1	22,3	22,4	22,4	23,0
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	53,9	25,2	22,4	20,3	17,5	26,7	21,7	27,7
Сер.відс.ставка за кредитами у грн.**	% річних	16,4	15,8	15,5	14,6	15,1	14,2	13,9	14,0
Обмінний курс, середній	дол. США	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05	5,05
Обмінний курс, середній	євро	6,00	6,07	6,34	6,43	6,67	6,57	6,6	6,68

ДЖЕРЕЛО: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, власні розрахунки

" Місячні дані наведені тільки для експорту/імпорту товарів (джерело: Держкомстат),

квартальні дані наведені для експорту/імпорту товарів та послуг (джерело: НБУ)

* Місячні показники не враховують регулярні квартальні перегляди ВВП

** Середньозважена відсоткова ставка за кредитами у гривнях (джерело: НБУ)

*** Зростання у доларовому виразі

Основні Економічні Показники		1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Номинальний ВВП	млрд. грн.	102,6	130,4	170,1	204,2	225,8	267,3	345,1	441,5	535,86
Номинальний ВВП	млрд. дол. США	41,9	31,6	31,3	38,0	42,4	50,1	65,0	86,2	106,1
Зростання ВВП (реальне)	% дпр	-1,9	-0,2	5,9	9,2	5,2	9,6	12,1	2,7	7,1
Промислове виробництво (реальне)	% дпр	-1,0	4,0	13,2	14,2	7,0	15,8	12,5	3,1	6,2
Сільськогосп. виробництво (реальне)	% дпр	-9,6	-6,9	9,8	10,2	1,2	-11,0	19,7	-0,1	0,4
ІСЦ, в середньому за період	% дпр	10,6	22,7	28,2	12,0	0,8	5,2	9,0	13,5	9,1
ІСЦ, на кінець періоду	% дпр	20,0	19,2	25,8	6,1	-0,6	8,2	12,3	10,3	11,6
ІВЦ, в середньому за період	% дпр	13,2	31,5	20,9	8,6	3,1	7,6	20,5	16,7	9,6
ІВЦ, на кінець періоду	% дпр	35,4	15,7	20,8	0,9	5,7	11,1	24,1	9,5	14,1
Експорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	-13,4	-7,9	17,9	9,5	10,7	24	42,6	7,5	13,2
Імпорт товарів та послуг (дол. США)	% дпр	-14,0	-19,1	18,9	14,1	4,9	28,7	31,3	20,4	22,0
Поточний рахунок	млрд. дол. США	-1,3	0,9 °	1,2 °°	1,4	3,1	2,9	6,9	2,5	-1,6
Поточний рахунок	% ВВП	-3,1	2,9 °	3,8 °°	3,74	7,6	5,9	10,6	2,9	-1,5
Чисті прямі іноземні інвестиції	млрд. дол. США	0,7	0,5	0,6	0,8	0,7	1,4	1,7	6,5	5,3
Міжнародні резерви	млрд. дол. США	0,8	1,09	1,48	3,09	4,42	6,94	9,52	19,39	22,26
Дефіцит (профіцит) зведеного бюджету*	% ВВП	-2,7	-2,1	-0,7	-1,9	0,8	-0,2	-3,0	-1,9	-0,9
Загальний державний борг	% ВВП	49,4	61,0	45,3	36,5	33,5	29,0	24,7	17,7	15,0
Зовн. державний борг (загальний)	% ВВП	38,4	49,9	33,0	26,3	24,1	21,4	18,6	13,4	11,9
Грошова база, на кінець періоду	% дпр	21,9	39,3	39,9	37,4	33,6	30,1	34,1	53,9	17,5
Обмінний курс, середній	дол. США	2,45	4,13	5,44	5,37	5,33	5,33	5,31	5,12	5,05
Обмінний курс, на кінець періоду	дол. США	3,43	5,07	5,44	5,30	5,33	5,33	5,31	5,05	5,05
Обмінний курс, середній	євро	2,77	4,39	5,03	4,81	5,03	6,02	6,62	6,40	6,32
Обмінний курс, на кінець періоду	євро	4,02	5,20	5,10	4,67	5,53	6,66	7,22	5,97	6,65

ДЖЕРЕЛО: Держкомстат, НБУ, Міністерство фінансів, IFS, власні розрахунки

* Показник розрахований за новою методологією, що застосовується з 2002 року.

"Мінус" означає дефіцит бюджету

° Вартість товарів, переданих у власність Росії згідно з міжурядовою угодою про розподіл Чорноморського флоту, підписаною у травні 1997 року, на загальну суму 726 млн. дол. США не врахована

°° Вартість авіакомплексів, переданих у власність Росії як частина боргу за газ згідно з міжурядовою угодою, підписаною у жовтні 1999 року, на загальну суму 274 млн. дол. США не врахована

Скорочення

дпк до попереднього кварталу

дпр до попереднього року

дпм до попереднього місяця

кум. кумулятивно